

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

תוכן

- א. מבחשי בחמרא כולי האי למחר אייתי לי מקורייהו ... תאלי בי גופני ... עקרינהו גופני קני דקלי דקלי לא קני גופני.....1
- ב. אף על פי שהוא נותן לו אין נמחל לו עד שיבקש ממנו ... שאם לא מחל לו שהוא אכזרי 3
- ג. האומר סמא את עיני קטע את ידי שבר את רגלי חייב ע"מ לפטור חייב4
- ד. קרע את כסותי שבר את כדי חייב ע"מ לפטור פטור עשה כן לאיש פלוני על מנת לפטור חייב בין בגופו בין בממונו.....5
- ה. לבן נח שנהרג שהיה לו ללמוד ולא למד.....5
- ו. כל המבקש רחמים על חבריו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה.....6
- ז. עשירים מביאין בכורים בקלותות של זהב ושל כסף ועניים בסלי נצרים של ערבה קלופה הסלים והבכורים נותנים לכהנים.....7
- ח. השכם ואכול ... שיתין רהוטי רהוט ולא מטו לגברא דמצפרא כרך ... ועבדתם את ה' אלהיכם זו קרית שמע ותפלה וברך [את] לחמך ואת מימך זו פת במלח וקיתון של מים מכאן ואילך והסירותי מחלה מקרבך.....7
- ט. חברך קרייך חמרא אוכפא לגביך מוש.....8
- י. קרית חברך ולא ענך רמי גודא רבה שדי ביה.....8

דף צב.

א. מבחשי בחמרא כולי האי למחר אייתי לי מקורייהו ...

תאלי בי גופני ... עקרינהו גופני קני דקלי דקלי לא קני

גופני

מה שחתבאר לעיל דף צא: שאסור לקצוץ¹ אילן מאכל, שנאמר (דברים כ פסוק יט) כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עציה לגדח עליו גרזן כי מפניו תאכל ואתו לא תכרת. לא אסרה תורה אלא

¹ רמב"ם מלכים פ"ו ה"ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

דרך השחתה וקלקול², אבל אם הוא משחית על מנת לתקן מותר, אם אי אפשר לתקן אלא ע"י קלקול. לפיכך מותר לקצוץ אילן מאכל, אם קוצצו שלא יזיק לאילנות אחרים הטובים ממנו.

וכן מותר כשקוצץ כדי שלא יזיק לשדה אחר, או שדמיו יקרים לבנין יותר מלמאכל, או שצריך למקומו של האילן, כגון שצריך לבנות בית על אותו מקום והבית מעולה בדמיו יותר מן האילן³, או שמאפיל על החלון, אבל אם יכול רק בקציצת ענפיו לתקן הנזק, לא יקצוץ על העץ⁴ אע"ג שודאי יחזור ויגדל ויצטרך לטרוח לקוצצו שוב, שמשום מירחא לחוד לא נתיר.

וכן כל כיוצא באלו בקלקולי שאר דברים, כגון שהורג כלב שמזיקו ומפסיד המאכל אף על פי שאינו נושך⁵. ואין צריך לומר אם מקלקלו על מנת לתקן גופו, כגון ששורף כסא ושלחן להתחמם בהם, אם אין לו עצים אחרים, או ששורף בגד לכסות דם באפרו כדי שיוכל לשחוט ולאכול, אם אין לו עפר אחר, כגון שהולך בספינה וכן כל כיוצא בזה.

הקוצץ את האילן כדי להצר לאנשים שבמצור, ולהכאיב את לבם, אסור, שכן דרך המחנות שהיו משחיתים בעיר וסביב המחנות⁶.

אבל אם ההשחתה⁷ היא לצורך הכיבוש מותר, כגון שהיו אנשי העיר יוצאים ומלקטים עצים ממנו או נחבאים שם ביער להלחם בנו, או שהעצים הם למחסה ולמסתור לעיר הנצורה, שלא אסרה תורה אלא דרך השחתה בחנם.

י"א⁸ שבצאתנו אל ארץ אויב, מותר להשחית ולחבל כל עץ טוב, וכן בימי המצור להצר לאנשי העיר בהשחתת האילנות, שלא יחיו מהם, מותר. וי"א⁹ שאף באופן זה אסור.

² רמב"ם שם שו"ע הרב שם סעי' טו

³ שו"ת שאילת יעבץ ח"א סי' עו, ועי' שו"ת חות יאיר סי' קצה שלהרחיב חצרו ולצורך טיול ותוספת אור וריוח

בעלמא אסור. ועיין שו"ת חת"ס חיו"ד סי' קב

⁴ שם ובשו"ת חוות יאיר סי' קצה

⁵ יש"ש ב"ק פ"י סי' לו מ"ז יו"ד סי' קמז ס"ק ו.

⁶ חינוך שם ורמב"ן עה"ת דברים שם

⁷ רמב"ן שם ובשכחת העשין מצוה ו

⁸ רמב"ן שכחת העשין שם

⁹ הרמב"ם בספר המצוות ל"ת נז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

מותר לכרות את העץ¹⁰, כדי לבנות הימנו המצור אם אין לו אילן סרק הראוי לכך, אבל אם יש לו וקצץ אילן מאכל, עובר משום בל תשחית.

במה דברים אמורים כשהם שוין, אבל אם אילן המאכל הוא מעולה בדמים לקורה יותר מפירותיו, וראוי לעשות ממנו מצור, אז אין צריך להקדים סרק למאכל. וכן אם אילן הסרק מעולה בדמים יותר מאילן המאכל, אין צריך להקדים הסרק להמאכל¹¹.

אולם כבר התבאר לעיל שם שמלבד האיסור שיש בקציצת אילנות¹², יש בדבר גם משום סכנה, ואמר ר' חנינא לא מת שבחת ברי אלא מפני שקצץ תאנה בלא זמנה¹³. לפיכך אפילו באופן המותר מצד הדין, כגון שצריך לבנין או למקומו וכיוצא, מכל מקום יש להיזהר בדבר משום חשש סכנה¹⁴ ולכן עדיף לעשותו ע"י גוי ויאמר בפירוש שאין הוא רוצה שיעשה זה בשליחותו, וחשש הסכנה יחול רק על ראש הגוי בלבד, וצדיק מצרה נחלץ ויבוא אחר תחתיו.

ב. אף על פי שהוא נותן לו אין נמחל לו עד שיבקש ממנו ... שאם לא מחל לו שהוא אכזרי

חובל בחבירו¹⁵, אף על פי ששילם לו, אינו מתכפר לו עד שיבקש מהנחבל וימחול לו¹⁶, ואסור לנחבל להיות אכזרי מלמחול לו, וכל הממחר למחול ה"ז משובח ורוח חכמים נוחה הימנו, ולא יבקש אדם דין מן השמים על חבירו

¹⁰ שערי תשובה שער ג' אות פב רמב"ן עה"ת שם

¹¹ בב"ק צא ע"ב וברש"י ושיטה מקובצת שם

¹² שו"ת הר צבי או"ח ב סי' קב ד"ה ובפרט שיש

¹³ ב"ק צא ב, ועי' ב"ב כו א. ועי' ט"ז יו"ד סי' קמז ס"ק ו.

¹⁴ עי' ספר חסידים בצוואות ר' יהודה החסיד סי' מה ובהנחות מהרש"ם מבערזאן לס"ח שם בהוצ' הר"ר מרגליות, ועי' שו"ת שאילת יעבץ ח"א סי' עו ועיין שמות רבה פל"ה. שלפיכך צויה הקב"ה לעשות המשכן מעצי שטים, ללמד דרך ארץ שאם ירצה אדם לבנות ביתו לא יבנה מאילן העושה פירות ואיתא בפרקי דר"א פל"ד בשעה שכורתיים עץ שעושה פרי קולו הולך מסוף העולם ועד סופו אמנם בשו"ע הרב שם סוסעי' מז משמע שאין בו סכנה אם עושה כן בדרך המותרת

¹⁵ שו"ע ונו"כ תכב א

¹⁶ ובערוה"ש כתב שבחבלות א"צ לקבל ממנו מחילה ברבים, אבל בחירופים וגידופים צריך לבקש ממנו מחילה ברבים, ומשמע שכל שאינו מבקש ממנו מחילה א"צ למחול לו, ומ"מ נראה שמן הראוי למחול לו בלבד למען לא יתפס בעונו, והיינו לאחר ששילם לו. ובשו"ת שתי הלחם כתב שאם לא נתרצה הנחבל למחול, אף על פי שהוא אכזרי, אינו נמחל לחובל, עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

שעשה לו רעה, כשיכול לתבוע ממנו בדין, ויש אוסרים אפילו במקום שאין שם ב"ד¹⁷.

המזיק ממון חברו¹⁸, מיד כששילם נתכפר לו ואינו צריך לבקש ממנו מחילה.

ג. האומר סמא את עיני קטע את ידי שבר את רגלי חייב ע"מ לפטור חייב

אפילו נתן לו חברו רשות אסור¹⁹ לחבול בו²⁰, ואף חייב לשלם, ויש אומרים²¹ שבראשי אברים כגון שאמר לו קטע את ידי או סמא את עיני, אפילו אמר לו בפירוש ע"מ לפטור, חייב לשלם, ויש אומרים²² שאם אמר בלשון שאין להסתפק בו ובודאי שכוונתו לפטור, פטור מלשלם²³. ודוקא

¹⁷ רמ"א שם, וכתב בערוה"ש שאין חולק בזה, אלא שיודיענו תחלה, ואם לא יתרצה לילך לאיזה ב"ד יכול לעשות כן.

¹⁸ רמב"ם פ"ה מה' חובל הלכה ז', ובתוספת יוה"כ דין במ"ש הרמב"ם בפ"א מה' תשובה שמזיק ממון חברו צריך להתודות, והעלה דאירי כשהזיקו כדי לצער, דהוי דומיא דגזול וחובל, ומשמע דבכה"ג צריך לפייסו גם לאחר שמשלם, כמ"ש גבי חובל בחבירו, אבל מזיק ממון בלי כונה לצער אינו צריך לפייס, ולאחר ששילם גם אינו צריך להתודות. ועי' שו"ת שתי הלחם סימן טו שמצדד ג"כ לחלק בין מזיק בכונה למזיק שלא בכונה, ונראה דעתו שגם במזיק ממון שלא בכונה יש מצוה לבקש ממנו מחילה, אבל אינו מעכב כפרתו, וכ"ש כשביקש ממנו ולא רצה למחול, משא"כ גבי חובל בגופו שצריך לבקש והמחילה מעכבת כפרתו, עיין שם, ועי' עוד באו"ח סימן תרח בדין כפרה בדיני ממונות. ופשוט שאם הזיק מוחל לו התשלומין שפטור מלשלם, אבל צריך שימחול לו באופן המועיל, ואין די במה שמבקש ממנו שימחול לו, ולפעמים אדם עושה נזק לחבירו ודרך העולם שנפטרים בבקשת סליחה מבלי להמתין ולידע אם אמנם מחל לו, ואין בזה לפטור מתשלומין, אף על פי שאינו תובע.

¹⁹ שו"ע ונו"כ תכא יב

²⁰ ומבואר מדברי הפוסקים שאין מועיל נתינת רשות שיהא מותר לחבול בו, לפי שאין לאדם רשות על עצמו, וכשלא אמר לו ע"מ לפטור לכו"ע חייב, ואפילו שלא בראשי אברים, וכ"כ בשו"ת הרא"ש כלל סא סימן י בהדיא שאף בע"מ לפטור שפטור מתשלומין אסור לחבול בו או לגרום לו שום צער, ועי' שד"ח כללים פאה"ש סימן מ שהאריך בזה.

²¹ שו"ע שם לדעת הרמב"ם

²² רמ"א שם

²³ ולא אמרו אלא כשאמר לו בלשון שאפשר לפרש דבריו בלשון תמיהה, ועי' סמ"ע שם. כתב היש"ש פ' החובל סימן סו בשם הר"מ ב"ר פנחס מעיל צדקה, ראובן ושמעון שנתקוטטו והושיט ראובן ידו נגד שמעון ואמר לו תנשוק, ושמעון השיב אם תתחב אצבעך בפי אנשכנו, ועשה כן ראובן, ושמעון נשכו, נראה דשמעון חייב וכו', ועל מה שתחב אצבעו לתוך פיו אין לפוטרו מטעם דאצבעו בתוך פי מאי בעי כדאמרין גבי שור,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

בראשי אברים²⁴, אבל בחבלה שלא בראשי אברים לכו"ע מועיל כשפטרו בפירוש.

ד. קרע את כסותי שבר את כדי חייב ע"מ לפטור פטור עשה כן לאיש פלוני על מנת לפטור חייב בין בגופו בין בממונו

כבר התבאר לעיל דף כז. שהאומר לחבירו²⁵ קרע את כסותי או שבר את כדי, ועשה כן, פטור, אף על פי שלא אמר לו בפירוש שיפטור²⁶, אבל האומר לחבירו להזיק ממון אחרים, אף על פי שאמר לו שיפטור חייב²⁷ המזיק²⁸, וגם זה האומר לו שותף בעון, ורשע הוא שהכשיל עור וחזיק ידי עוברי עבירה, וכן בכל שלוח להזיק המזיק חייב והמשלח פטור.

ה. לבן נח שנהרג שהיה לו ללמוד ולא למד

דגבי אדם לא אמרינן הכי, והיה לו להוציא אצבעו ולא לנשכו, אבל אם תחב אצבעו לפיו כדי להזיקו ונשכו להציל עצמו פטור, עיין שם.

²⁴ סמ"ע שם.

²⁵ שו"ע ונו"כ שפ א

²⁶ ובקצה"ח סימן רמא כתב בטעם דפטור בקרע כסותי דלאו מטעם מחילה הוא שהרי דשלב"ל הוא, אלא שאין כאן חיוב נזק כלל, משום שאין מזיק חייב כשעשה ברשות ומדעת הניזק, והסכים עמו בנה"מ שם, ולדבריהם גם קמן האומר קרע כסותי פטור, וכתבו האחרונים בסוף פ' כיצד דוקא כשאמר לו קרע, אבל בשתיקה חייב, כדמוכח מהא דהניח גחלת על בגדו, ובסימן תכד סק"א כתב הקצה"ח בשם התוס' שהאומר ע"מ שאין לי עליך דין נזק הוי כמתנה על מה שכתוב בתורה, אבל בד"מ סימן שפ כתב בשם המרדכי ריש כל הגט דלא מיקרי מתנה עמשכ"ב, ובקצה"ח סימן כה סק"י כתב לדעת בעה"מ שאינו פטור אלא כשאמר לו והפטור, ועי' אמרי בינה דיני דיינים סימן לו.

²⁷ שו"ע ונו"כ שם ב

²⁸ משום שאין שלוח לדבר עבירה הב"ח כתב שאם אמר לו בפירוש ע"מ לפטור פטור, ותמה בתרומת הכרי דמה לו להתנות על נזקי חבירו להפטור, ואם מדין שליחות הרי אין שלד"ע, וכתב המ"ז שאפילו אמר בפירוש ואני אשלם פטור, ומשמע שגם מדין ערב פטור, ובאמרי בינה דיני דיינים סימן יז כתב בשם המקנה בקידושין דף ט שלדעת הפוסקים בזרוק מנה לים חייב מדין ערב, ה"נ באומר קרע כסות פלוני ואשלם לך חייב, ועי"ש שפלפל בזה ומסיים האמ"ב שאפשר שהאומר קרע כסות פלוני ואני אשלם לך חייב מדין שכירות, עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

בן נח ששגג²⁹ באחת ממצותיו³⁰ פטור מכלום³¹, חוץ מרוצה בשגגה³².

במה דברים אמורים בשגג באחת ממצות ועבר בלא כוונה, כגון שבעל אשת חבירו ודמה שהיא אשתו או פנויה, אבל אם ידע שהוא אשת חבירו ולא ידע שהיא אסורה עליו, אלא עלה על לבו שדבר זה מותר לו, וכן אם הרג והוא לא ידע שאסור להרוג, הרי זה קרוב למזיד ונהרג, ולא תחשב זו להם שגגה מפני שהיה לו ללמוד ולא למד.

ו. כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא

נענה תחילה

כתב ביסוד ושורש העבודה³³ שיכוין במחשבתו בברכת רפאנו על רפואת הנפש יותר מרפואת הגוף, ובברכה זו יתפלל על החולה ר"ל, הן אם יהיה איזה חולה בבני ביתו רח"ל, או על חולאים אחרים הנודעים לו שיש בעיר רח"ל, ואף שלא ביקשו ממנו שיבקש רחמים עליו, ויקיים בזה מצות עשה מן התורה 'ואהבת לרעך כמוך', ויתפלל תחילה על חולי אחרים, ואחר כך על החולי של בני ביתו, כדאיתא בגמרא הקדושה 'כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה'.

²⁹ רמב"ם הלכות מלכים פרק י הלכה א

³⁰ עיין אור שמח שם שיטת רבינו בבן נח נראה כן, אף ע"ג דבן נח הם מצווין על שבע מצות, ולא נקראו גירי תושב עד שיקבלום, מפני שהודיענו הקדוש ברוך הוא בתורה שנצטוו בהן מקודם, בכל זה אין נהרגין (בזמן הבית), רק על הנך מצות שצווה הש"י לנביאיהם, וצוה שבניהם ישמרו אותן, ואח"ז הודיע הש"י למשה שכבר נצטוו בהן ע"י נביאיהם, אבל המצות שלא צוה לנביאיהם, רק אחרי זה כתב בתורתו שב"נ מצווין ע"ז, בזה אין נהרגין באזהרה גרידא, כגון הרכבת אילן והרבעת בהמה דלא אשכחן שצוה הש"י ע"ז לנביאיהם. ועיי"ש מה שהאריך.

³¹ קשה דהרי אמר בפרק ארבע מיתות דבן נח אין צריך התראה וכתבו רבינו לעיל בסוף פ"ט ובן נח נהרג בעד אחד בדיין אחד בלא התראה וא"כ אפי' בשוגג נמי חייב וכן כתב רש"י ז"ל בפ' אלו הן הגולין (דף ט') וז"ל לפיכך גר תושב או עכו"ם שהרגו נהרגין ואפילו בשוגג שאין בן נח צריך התראה כדאמרינן בסנהדרין ע"כ. וי"ל דסובר רבינו דנהי דהתראה לא בעי מ"מ צריך שנדע שעשה הדבר במזיד ובכוונה שמוכח מתוך מעשיו כן אבל אם מעשיו מוכיחין דהוי שוגג פטור. לח"מ שם.

³² שאם הרגו גואל הדם אינו נהרג עליו, ואין לו עיר מקלט, אבל בתי דיניהן אין ממיתין אותו שפ ברמב"ם ועיין באחרונים מה שביארו שם ואכמ"ל

³³ שער החמישי שער הקרבן, פרק ד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

המתעטש, וחבירו אומר לו "אסותא" יאמר בתחלה "ברוך תהיה", ואחר כך יתפלל "לישועתך קויתי ה'", משום שכל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה³⁴.

ז. עשירים מביאין בכורים בקלות של זהב ושל כסף ועניים בסלי נצרים של ערבה קלופה הסלים והבכורים נותנים לכהנים

המביא בכורים³⁵ לבית המקדש אם הביאם בכלי מתכות נוטל הכהן הבכורים וחוזר הכלי לבעליו, ואם הביאם בכלי ערבה וחלף וכיוצא בהן³⁶, הרי הבכורים והסלים לכהנים, ואם נטמאו הבכורים אין הסלים לכהנים. וי"א³⁷ שאם נטמאו, הסלים לכהנים, ואפי' הן של כסף וזהב, דדרשי' (דברים כו ד) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּהוֹר מִיָּדָךְ פַּעֲמִים שְׁאֵין לוֹ אֵלָא הַטָּהוֹר בַּלְבָּד.

דף צב:

ח. השכם ואכול... שיתין רהוטי רהוט ולא מטו לגברא דמצפרא כרך... ועבדתם את ה' אלהיכם זו קרית שמע ותפלה וברך [את] לחמך ואת מימך זו פת במלח וקיתון של מים מכאן ואילך והסירותי מחלה מקרבך

טוב הוא שירגיל³⁸ אדם עצמו לאכול פת שחרית ולשתות, ומצוה להנהיג עצמו במדה טובה והנהגה טובה לשמור בריאותו כדי שיהיה בריא וחזק לעבודת הבורא יתברך, שכן אמרו חכמינו ז"ל שמונים ושלוש מיני חלאים

³⁴ ים של שלמה מסכת בבא קמא פרק ח סימן סד מובא בא"ר קעד ס"ק יז

³⁵ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ג הלכה ח

³⁶ דהיינו כל שאינו כלי מתכות ומשמע אפי' כלי עץ או עצם או זכוכית וצ"ע

³⁷ ר"ש ורא"ש פ"ק דבכורים מ"ט וכ"ה גירסתנו בירו' וכן הסכים הר"י קורקוס

³⁸ שו"ע ונו"ב או"ח קנה ב ומ"ב שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

תלויין במרה, וכולם פת במלח וקיתון של מים שחרית מבטלתן. ולאחר התפילה קודם שילך לבית המדרש יכול לאכול פת שחרית.

אין צריך לפת שחרית המוציא וברהמ"ז³⁹, אלא בפת הבאה בכסנין כגון עוגה או דגני בקר⁴⁰ בשיעור כביצה סגי, ואין צריך מים אלא כל מיני משקין⁴¹, ועדיף בדבר שסועד וזיין כגון קפה או תה⁴², ויש אומרים⁴³ שבדיעבד מועיל שתיה המזינה אפילו ללא מאכל כלל, כדי לצאת ענין דפת שחרית.

ט. חברך קרייך חמרא אונפא לגביך מוש

התנהג⁴⁴ עם חברך כמו שהוא אומר לך, אם לדרך כבוד, אם לדרך בזיון, התנהג אף אתה בעצמך כמו בבזיון, וזה דוקא אם יש בו כמו שאומר לך.

לפיכך אם יראה האדם⁴⁵ שהוא שפל בעיני חברו, ג"כ הוא יאמר כך, ולא יתן אליו חשיבות לומר כי חשוב הוא, שאם כן יהיה מה שקרא אותו חברו בשם שפלות, יהיה פחיתות אליו, ויותר טוב שלא יהיה כאן שום פחיתות, לכך הוא עצמו ג"כ יקרא לו כך ובזה אין כאן חסרון.

אולם לעולם יהא אדם מן הנעלבין ואינו מן העולבין שומע חרפתו ואינו משיב, ולא עוד אלא שיודה לחברו אחר שהוא מכיר את מדותיו, ונח לו, ולא יקטרג עם חבריו.

י. קרית חברך ולא ענך רמי גודא רבה שדי ביה

³⁹ בפמ"ג מ"ז סק"א שם

⁴⁰ אבל לא בתבשיל אפילו מה' מיני דגן פמ"ג הנזכר, אך לדברי האשל אברהם דלהלן פשוט דסני גם במין תבשיל דזיין.

⁴¹ שעה"צ ג

⁴² כה"ח סקב"ג "נראה דטוב שיהיה חמין וכמו שנוהגין עכשיו לאכול בבוקר פת הבאה בכסנין עם קאו"ע או ט"י, ובסגולות ישראל מביא דשתיית קפה סגולה לזכרון. וע"ע כה"ח סי' קנ"ז סקב"ט בשם אור צדיקים בשם האר"י ז"ל שירגיל עצמו בשחרית בפת חיטים נקיה וביצה מגולגלת (צלוחה קצת - רש"י ברכות מ"ד ב) בלא מלח, ושמן זית, כי דברים אלו יפה לזכרון, והוא עפ"י הגמ' הוריות י"ג ב.

⁴³ אשל אברהם בוטשאטש סי' זה, כה"ח שם.

⁴⁴ שיטה מקובצת

⁴⁵ נתיבות עולם נתיב הענוה פרק ח בביאור הגמ' פה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

בזמן הזה שיד⁴⁶ הגוים תקיפה ואין יכולת בידינו לכופ כל המעיוזים והסרבנים והאלמים, אם הנתבע אלם ואין יכולין להוציא ממנו בדייני ישראל מפני שאין אימתם עליו⁴⁷, יתבענו תחלה לפני דייני ישראל, ואם אינו רוצה לבא נוטל רשות מב⁴⁸ והולך בפני דייני גוים, ומציל את שלו מבעל דינו בדייני גוים, דהכי אמרי אינשי קרית חברך ולא ענך רמי גודא רבה שדי עלויה, ואסמכוה אקרא דכתיב (יחזקאל כד פסוק יג) יַעַן טָהַרְתִּיךָ וְלֹא טָהַרְתָּ מִטְמְאֹתֶיךָ לֹא תִטְהָרִי עוֹד, הכי נמי כשקראו לו לפני דייני ישראל שהוא דרך טהרה, והוא לא רצה לטהר ולבא לא יטהר עוד רק ידון בדייני גוים.

וכל שכן אם דן בפני ישראל וטען בפניהם ופסקו ביניהם ואינו רוצה לקיים הדין, שיוכלו לכופ אותו ע"י גוים בכל מיני כפיות עד שיאמר רוצה אני לקיים דין ישראל. ויש לו רשות לב"ד לילך בפני דייני גוים ולהעיד שזה חייב לזה, ומצוה לעשות כן כיון שאינו רוצה להיות ציית דין ישראל, ובלאו הכי אסור.

⁴⁶ שו"ע ונו"כ כו ב

⁴⁷ היינו שמבורר לנו ע"י שני עדים, דבהוצאת ממון בעינן שני עדים. או"ת

⁴⁸ יכתב בעל התרומות בשם רב שרירא, דהמורד בדין מתירין בו התראה מפורסמת, ואם אינו מקבל מעידים עליו וגובין ממנו בדייני גוים, ומנהג שלנו לעכב ג' פעמים בבית הכנסת ואח"כ מתירין לו, עכ"ל. הגה. וכתב בעל התרומות בשער ס"ב [ח"א ס"ג] דאין מתירין לו לילך בפני גוים אא"כ אין יכולין להוציא מידו ע"י אדרכתא ע"ש. ועיין בד"מ [סעיף ה'] ובסמ"ע לעיל סוף סימן י"א [סקי"ז] מ"ש בענין הקובלין ג"פ לבטל התפלה באיזה יום ובאיזה בית הכנסת קובלין, סמ"ע שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

